

eit fornya barnevern og eit fornya tilhøve til klienten.

Det er ikkje utan vidare enkelt for ein helse- eller barnevernsarbeidar å zoome seg inn på fransk språkfilosofi. Her er mange nye omgrep og ikkje minst ein ny tenkjemåte som ofte møter motbør sjølv i akademiske kretsar. Forfattaren lukkast stort sett godt som pedagog, sjølv om enkelte kapittel, til dømes kapitlet om taleattgjeving med fordel kunne vore presentert med litt færre nye omgrep. Kvar artikkel vert avslutta med å definere sentrale analyseomgrep og med repitisjonsspørsmål til lesaren. Litteraturlista er grei, men det manglar person- og innhaldsregister.

Boka er svakast når forfattaren går ut over sitt eigentlege fagfelt og agerer politisk fagideolog. Han bruker Hanna Arendt til å fortelje lesaren at dei økonomiske symbolsystema fører til ikkje noko mindre enn utsletting av individet. Han argumenterer knapt for påstanden sin, men bruker store ord om kor gale det kan gå med oss når vi innordnar oss dette, «at man slutter å reflektere og at man tror på sin egen ubetydelighet». Kontraktsspråket, som han finn i barnevernjournalane, «utelukker alt individuelt mangfold, all spontanitet, all uforutsigbarhet og alle følelser» (side 120). Desse påstandane er ingen naturleg konklusjon på dei språkanalysane han elles gjør. Bortsett frå dette er boka inspirerende å lese. Boka er ideell for alle som ønskjer å heve refleksjonsnivået på eigen tekst- og journalproduksjon.

John Nessa

Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

Litteratur

1. Engebretsen E. Barnevernet som tekst. Nærlesing av 15 utvalgte journaler fra 1950- og 1980-tallet. Oslo: Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2005.
2. Aaslestad P. Pasienten som tekst: fortellerrollen i psykiatriske journaler. Gaustad 1890–1990. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 2007.

Stamcelleforskning utenfor laboratoriet

Koch L, Høyer K, red.

Håbets teknologi

Samfundsvidenskabelige perspektiver på stamcelleforskning i Danmark. 288 s, ill. København: Munksgaard Danmark, 2007. Pris DKK 218
ISBN 978-87-628-0648-1

Denne boken belyser dansk stamcelleforskning fra et samfunnsvitenskapelig perspektiv. Den er et resultat av et treårig forskningssamarbeid mellom forskere fra ulike samfunnsvitenskapelige fag. Det er 11 forfattere og 12 kapitler foruten forord, forfatterpresentasjon og stikkordregister.

«Denne bog handler om tilblivelsen af et forskningsfelt i Danmark,» sier redaktørene Klaus Høyer og Lene Koch i innledningskapitlet. Imidlertid løfter den ikke frem danske stamcelleforskere, laboratorier eller forskningsprosjekter. Med bakgrunn i fag som antropologi, jus og psykologi belyser forfatterne hvordan stamcelleforskning også former og formes av eksempelvis pasientforeninger, lovgivning, medier og markedsinteresser. Oppmerksomheten er således primært rettet mot forhold utenfor laboratoriene. Tesen er at utviklingen innenfor og utenfor laboratoriet er koblet. Denne tesen omtales som samproduksjonsperspektivet og er under utvikling innenfor STS-feltet (Science and technology studies), der arbeidene til bl.a. Sheila Jasanoff og Bruno Latour står sentralt.

Tittelen, *Håbets teknologi*, gir et signal. Stamcelleforskning, som kontroversiell og ressurskrevende forskning, er avhengig av befolkningens håp eller tiltro til at forskningen er ansvarlig, ønskelig eller vil lede mot forbedringer. Forfatterne ser slike håp som vesentlige mulighets- eller suksessbetingelser for stamcelleforskning og undersøker hvordan disse håp uttrykkes og blir produsert. Forfatterne analyser bl.a. tilbud om oppbevaring av stamceller fra navlestrengsblod, identitetsdanning i Dansk Parkinsonforening, eggdonorer og forskeres vurderinger i fertilitetsklinikken, hjertepasienters perspektiver på eksperimentell stamcellebehandling og hvordan stamcelleforskningens legitimitet uttrykkes i lovregulering av forskning og patentrettigheter. Som det fremgår fra disse studier, er ikke håp noe forskerfellesskapet alene kontrollerer eller står ansvarlig for. Håp produseres og formes også av andre som berøres av, knyttes til eller har interesser i stamcelleforskning.

Det er en rekke engasjerende enkeltkapitler som kan leses uavhengig av hverandre. Samlet kan kapitlene også fungere som en introduksjon til samproduksjonsperspektivet, som også er bokens ambisjon. Bidragene ligger først og fremst i kasusstudiens analyser av hvordan normative vurderinger utgjør en uomgjengelig del av forskningsprosessen. Problemet med å begrepsliggjøre moralske eller politiske aktiviteter utgjør trolig den mest presserende utfordringen for den forskningstradisjonen forfatterne skriver seg inn i.

De to siste kapitlene var noe skuffende. Forsøkene som her blir gjort på å utvikle et normativt perspektiv på forskningsprosessen (inklusive egen forskningsprosess) sentrerer rundt vage teoretiske begreper i stedet for materiale fra kasusstudiene. Det blir uklart hva begrep som «interesse», «omsorg» og «motstand» egentlig bidrar med når problemet med juksingen i Whangskandalen utlegges som manglende omsorg for motstanden. Dette handler ikke om motvillig lesing, men om håp forfatterne av boken selv produserer. Det skapes forvent-

ninger til at deres eget forskningsfelt kan utgjøre et bærende alternativ til «tradisjonelle» vitenskapsfilosofiske innfallsvinkler til normative vurderinger av urettferdighet, lidelse eller verdighet.

Rune Nydal

Program for anvendt etikk
Filosofisk institutt
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Nyttig introduksjonsbok

Lindstrand A, Bergström S, Rosling H et al.

Global health

An introductory textbook. 330 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2006. Pris SEK 348
ISBN 978-91-44-02198-0

Denne boken er skrevet for studenter som interesserer seg for problemstillinger som kan samles under betegnelsen «global helse». Forfatterne ståsted er folkehelseperspektivet, deres ambisjon er å vise

hvordan sosiale forhold, økonomi og miljø er nært knyttet til helsespørsmål. Og de lykkes langt på vei.

Hva menes med utvikling? Hva betyr helse i den sammenheng? Og hvordan måles helse og uhelse? Dette er helt sentrale spørsmål, og i den første tredelen får vi en oversiktlig innføring i disse temaene. Den neste tredelen er en mer tradisjonell gjennomgang av de viktige folkesykdommene, mens siste del omhandler helsesystemer og internasjonalt samarbeid om helse.

Stoffet gjøres levende gjennom historiske eksempler og illustrerende anekdoter. For eksempel: Hvorfor kolonialiserte engelskmennene de australske urinnvånerne – og ikke omvendt? (Antakelig fordi det ikke fantes dyrkbare planter på det australske kontinentet, noe som medførte at utviklingen ble stående på stedet hvil.) En rekke begreper som inngår i bistanndssjargongen (vertikale program (sector wide approaches)) blir godt forklart, gjerne med en kort historisk bakgrunn.

Verdens helseorganisasjon får mye plass i boken, både gjennom omtale av organisasjonen som sådan og ved at WHO's system for beregning av sykdomsbyrde (disability adjusted life years, DALYs) går som en rød tråd gjennom hele teksten. Det legges også stor vekt på de råd og anbefalinger som organisasjonen gir. Dette er nyttig lesing, men at forfatterne er så lite kritiske til WHO, er overraskende.